

**Lista tematów na część ustną  
egzaminu maturalnego z języka polskiego w sesji wiosennej w roku 2014/2015**

**LITERATURA**

1. Przedstaw i omów obrazy „ małych ojczyzn” ( np. Soplicowa, Korczyna, Nawłoci... ) na wybranych przykładach literackich.
2. Funkcje groteski w kreowaniu wizji świata i człowieka. Omów problem, sięgając do wybranych utworów.
3. Bohaterowie w habitach. Analizując przykłady literackie, zaprezentuj różne sposoby kreowania postaci mnichów.
4. Literackie rozrachunki z mitami narodowymi. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
5. Porównaj obraz Warszawy ukazany w „Lalce” Bolesława Prusa i w dowolnie wybranym utworze literackim XX wieku.
6. Literackie kreacje rycerza, spiskowca, żołnierza. Porównaj funkcjonowanie tego typu postaci w wybranych tekstach.
7. Doświadczenia Holocaustu – pisarskie świadectwa z obu stron muru. Omów problem, analizując wybrane utwory literackie.
8. Motyw drzewa i jego funkcje w literaturze różnych epok. Analiza porównawcza wybranych przykładów.
9. Poezja współczesna obrazem współczesnego świata – omów zagadnienie na wybranych przykładach.
10. Proces i sąd motywem literackim utworów XIX i XX wieku.
11. Świat „odwróconego dekalogu”. Omów temat, odwołując się do literatury wojennej i powojennej.
12. Polskie emancypantki. Omów na wybranych przykładach literackie obrazy awansu społecznego i zawodowego kobiet.
13. Paraboliczny charakter utworów Paulo Coelho. Na wybranych przykładach omów problemy filozoficzne zawarte w tekstach tego współczesnego autora.
14. Samotność ... Odwołując się do wybranych tekstów poetyckich z epoki romantyzmu i literatury współczesnej, porównaj sposób funkcjonowania tego motywu.
15. Kamienica jako przestrzeń życia człowieka. Omów na wybranych przykładach dzieł literackich.
16. Oblicze władcy. Przedstaw sposoby funkcjonowania tego motywu w literaturze.
17. Przedstaw rozmaite wyobrażenia i znaczenia apokalipsy w wybranych utworach literackich różnych epok.
18. Motyw Maryjny w poezji polskiej. Omów jego funkcjonowanie w wybranych utworach literackich.
19. Żywoćność gatunków biblijnych w literaturze. Udowodnij, analizując i porównując wybrane przykłady z różnych epok.
20. Portrety Żydów polskich w literaturze. Przedstaw różnorodność ujęcia postaci w wybranych dziełach.
21. „Pan Cogito” Zbigniewa Herberta wobec najważniejszych zjawisk i problemów współczesności. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów.
22. „Wędrownką jest życie człowieka” – omów funkcje motywu wędrownki w wybranych utworach literackich.
23. Starość jako motyw literacki. Przedstaw i zinterpretuj na przykładach utworów z różnych epok.
24. Omów literacki obraz miasta w wybranych utworach XIX i XX wieku.
25. Zaprezentuj bogactwo formalne i treściowe liryki młodopolskiej na przykładzie wybranych utworów polskich poetów.
26. Obraz zaświatów w literaturze. Przedstaw i zinterpretuj na przykładach utworów z różnych epok.
27. Bunt i pokora jako dwa różne sposoby zachowań człowieka wobec Boga. Rozwiń temat, analizując dzieła literackie.
28. Przedstaw i porównaj różne sposoby oraz znaczenie artysty jako bohatera literackiego w wybranych utworach różnych epok.
29. Powroty do lat dzieciństwa. Omów zagadnienie, analizując funkcje tego motywu w wybranych utworach literackich.
30. Motyw snu i sposoby jego ujęcia w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
31. Różne sposoby wykorzystania kategorii czasu w wybranych utworach epickich lub/i dramatycznych różnych epok.
32. Odwołując się do różnych przykładów, porównaj kreacje bohatera tragicznego w dramacie dawnym i współczesnym.
33. Różne sposoby funkcjonowania motywu „non omnis moriar” w literaturze polskiej. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.

34. Porównaj odmiany i funkcje komizmu w wybranych utworach literatury polskiej i obcej różnych epok.
35. Dekadencja, afirmacja, ironia - postawy wobec życia, które znalazły odbicie w literaturze. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów.
36. Odwołując się do wybranych utworów literackich, porównaj romantyczną i pozytywistyczną koncepcję patriotyzmu.
37. Motyw Arkadii w literaturze. Przedstaw jego różne ujęcia i funkcje w wybranych dziełach literackich.
38. Motyw Utopii w literaturze. Omów jego funkcje, odwołując się do wybranych tekstów.
39. Literackie obrazy rewolucji. Przedstaw różne wersje tego motywu w wybranych utworach z różnych epok.
40. Zaprezentuj, odwołując się do wybranych utworów, obraz totalitaryzmu w literaturze XX wieku.
41. Przedstaw poezję dwudziestolecia międzywojennego jako wyraz charakteru epoki.
42. Porównaj literackie wizje Kresów w wybranych utworach literackich.
43. Zaprezentuj różnorodne wizerunki Boga w wybranych utworach literackich z różnych epok.
44. Przedstaw literacki wizerunek diabła na przykładzie wybranych utworów literackich z różnych epok.
45. Scharakteryzuj i skomentuj wymowę wielkich monologów bohaterów wybranych tragedii Szekspira.
46. Psychika zbrodniarza jako temat literacki. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
47. Funkcja fantastyki literackiej. Omów zagadnienie na przykładach.
48. Literackie koncepcje tragizmu. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
49. Orient jako inspiracja pisarzy różnych epok. Zanalizuj różne sposoby funkcjonowania tego motywu w literaturze.
50. Funkcje ironii w wybranych utworach literackich. Omów temat, odwołując się do poezji współczesnej.
51. Odwołując się do wybranych przykładów, zaprezentuj różne funkcje tytułu i motto w dziełach literackich.
52. Literackie spojrzenia na polską wieś. Omów na wybranych przykładach ich podobieństwa i różnice.
53. Od Krasickiego do Młynarskiego. Polska literatura satyryczna w walce z wadami Polaków. Wskaż najbardziej charakterystyczne motywy tej twórczości, dokonaj analizy użytych w niej środków artystycznych.
54. Anioł, duch – goście z zaświatów w dziełach literackich. Omów ich funkcje na podstawie wybranych przykładów.
55. Literackie kreacje par małżeńskich. Rozwiń temat, wykorzystując wybrane utwory.
56. Motyw labiryntu i jego literackie kontynuacje. Omów na wybranych przykładach.
57. Różnorodność obrazów i ocen społeczeństwa polskiego w literaturze. Omów problem, odwołując się do wybranych przykładów.
58. Toposy żołnierza – tułacza i żołnierza- powstańca. Przedstaw ich funkcjonowanie w literaturze polskiej na wybranych przykładach.
59. Żart, ironia, satyra jako sposoby interpretacji świata. Omów temat na wybranych przykładach literackich.
60. Zaprezentuj, jakie funkcje może pełnić w literaturze zwykły przedmiot. Odwołaj się do wybranych utworów.
61. Omów na przykładach wybranych utworów literackich problem relacji między pokoleniami.
62. "Pokrzepienie serc" i "rozdrapywanie ran polskich". Przedstaw i zanalizuj te dwie tendencje w polskiej literaturze, odwołując się do wybranych przykładów.
63. Motyw "memento mori" w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
64. Oblicza szczęścia w literaturze. Przedstaw różne ujęcia tego motywu w wybranych utworach z różnych epok.
65. Humor w literaturze. Omów na wybranych przykładach jego funkcję w kreowaniu wizji świata i człowieka.
66. Różne ujęcie motywu bezdomności w utworach literackich. Omów temat na przykładzie wybranych dzieł.
67. Motyw niezawinionego cierpienia w literaturze. Omów jego funkcjonowanie w wybranych utworach literackich.
68. Człowiek w teatrze świata w literaturze różnych epok. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
69. Naturalizm w literaturze polskiej. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
70. Motywy tyrtejskie w literaturze polskiej. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
71. Tendencje klasycyzujące lub awangardowe w liryce polskiej XX wieku. Omów temat na wybranych przykładach.

72. Heroizacja i deheroizacja bohaterów w literaturze polskiej. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
73. Autobiografia twórcy literackich utworów wybranych epok. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
74. Dokumentaryzm i paraboliczność - omów dwa sposoby prezentacji świata w literaturze współczesnej, odwołując się do wybranych utworów.
75. Poezja religijna XX wieku. Przedstaw temat, analizując wybrane utwory literackie.
76. Przedstaw sposoby wykorzystania motywów vanitatywnych w literaturze różnych epok, odwołując się do wybranych utworów literackich.
77. Motyw zła w literaturze. Omów na wybranych przykładach funkcjonowanie tego motywu.
78. Rola poezji i poety w dziejach narodu. Omów problem na przykładzie utworów z różnych epok literackich.
79. Sposoby ukazywania bohaterskiej śmierci w literaturze. Scharakteryzuj je na przykładzie wybranych utworów powstałych w dwóch epokach literackich.
80. Motyw szkoły w literaturze. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów.
81. Biesiada, ucztą. Omów literackie odzwierciedlenie społecznej i kulturowej roli wspólnego spożywania posiłków, odwołując się do wybranych utworów.
82. Idealiści i marzyciele w literaturze polskiej. Scharakteryzuj sposoby kreowania takich bohaterów w utworach różnych epok.
83. Obrzędy i obyczaje ludowe w literaturze – omów sposoby ich przedstawienia i funkcje w wybranych utworach z różnych epok literackich.
84. Manifesty poetyckie młodego pokolenia. Przedstaw na wybranych przykładach różnych epok.
85. Metamorfoza bohatera i jej sens w literaturze. Omów na przykładach wybranych utworów.
86. Literatura faktu. Analiza i interpretacja tego zjawiska kulturowego XX wieku na wybranych przykładach.
87. Poezja kobieca, proza kobieca – czy można wyróżnić takie kategorie literackie? Odpowiedz, analizując wybrane utwory napisane przez kobiety.
88. Wpływ pieniądza na życie bohaterów literackich. Zanalizuj problem na wybranych przykładach.
89. Topos dworu szlacheckiego i jego funkcje w literaturze. Rozważ na wybranych przykładach.
90. Omów etos rycerza w średniowiecznej epice rycerskiej i powieściach Henryka Sienkiewicza.
91. Na podstawie wybranych tekstów literackich różnych epok przedstaw relacje, jakie zachodzą między ojcem a synem.
92. Młodopolskie zainteresowania wsią. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych przykładów z literatury.
93. Powieść historyczna jako źródło wiedzy o czasach dawnych i współczesnych jej autorowi. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych przykładów z literatury.
94. Kosmopolityzm. Odwołując się do wybranych przykładów, porównaj znaczenia, jakie nadała temu pojęciu literatura.
95. „Być albo mieć” to alternatywa przed którą staje każdy człowiek. Scharakteryzuj bohaterów literackich, którzy dokonywali takich wyborów.
96. Dialog twórców literatury z filozofami. Przedstaw problem na wybranych przykładach dzieł literatury dawnej i/ lub współczesnej.
97. Kobieta – matka, muza, żona i kochanka. Różne sposoby kreowania postaci kobiet w literaturze. Omów ten problem na wybranych przez siebie przykładach dzieł literackich z różnych epok.

## Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki.

1. Pejzaż romantyczny. Omów funkcjonowanie motywu, analizując wybrane dzieła literackie i ikonograficzne.
2. Symbole - klucze do wyobraźni. Przedstaw funkcjonowanie wybranych motywów symbolicznych w literaturze i malarstwie.
3. Impresja a ekspresja. Dwa spojrzenia na świat i człowieka w literaturze i malarstwie.
4. Spotkania i rozstania - obrazy liryczne i malarskie. Przedstaw funkcjonowanie tych motywów w wybranych tekstach kultury.
5. Melancholia jako kategoria estetyczna i filozoficzna. Omów zagadnienie, analizując wybrane przykłady dzieł literackich i malarskich.
6. Porównaj kreacje literackie i filmowe bohaterów „Lalki” B. Prusa.
7. Piękno i brzydota jako kategorie kreujące obraz świata i człowieka w literaturze i sztuce. Zaprezentuj temat w nawiązaniu do wybranych tekstów kultury.
8. Obraz gór w literaturze i malarstwie. Przedstaw, analizując wybrane przykłady.
9. Teatralne realizacje dzieł klasyków. Zanalizuj i oceń wybrane spektakle teatralne.
10. Funkcje barw w tworzeniu nastroju. Przeanalizuj wybrane dzieła literackie i malarskie.
11. Przedstaw funkcjonowanie motywów franciszkańskich w literaturze i sztuce XIX i XX wieku.
12. Legenda, uwznioślenie i apoteoza jako sposoby interpretowania historii. Omów na wybranych przykładach literackich i malarskich.
13. Dzieło malarskie jako inspiracja dla wyobraźni poety. Omów na wybranych przykładach.
14. Bohaterstwo i tragizm pokolenia Kolumbów w świetle utworów literackich i filmów. Omów zagadnienie, odwołując się do dzieł literackich i filmowych.
15. Obecność „Pana Tadeusza” w kulturze polskiej XIX – XX wieku. Omów zagadnienie, odwołując się do dzieł literackich, plastycznych i filmowych.
16. Różne obrazy powstania styczniowego w malarstwie i literaturze XIX wieku. Omów na wybranych przykładach.
17. Przedstaw funkcjonowanie motywu morza w wybranych utworach literackich i plastycznych.
18. Postacie historyczne w literaturze i filmie. Zaprezentuj sposób ich przedstawienia w wybranych dziełach literackich i filmowych.
19. Zaprezentuj na wybranych przykładach funkcjonowanie motywu macierzyństwa w literaturze i sztuce.
20. Przyroda ojczysta jako temat i źródło inspiracji artystycznych. Omów na wybranych przykładach z literatury i malarstwa.
21. Autoportret w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
22. Tatry w literaturze, malarstwie i muzyce. Omów zagadnienie na celowo dobranych przykładach.
23. Omów na wybranych przykładach funkcjonowanie motywu błazna w literaturze i sztuce.
24. Postmodernizm w literaturze i sztuce. Scharakteryzuj to zjawisko na wybranych przykładach.
25. Poeci- malarze. Przedstaw wybranych twórców, którzy byli jednocześnie pisarzami i malarzami. Omów podobieństwa łączące ich dzieła literackie i malarskie.
26. Odwołując się do wybranych przykładów, przedstaw różnorodne ujęcia motywu ogrodu w literaturze i malarstwie.
27. Zaprezentuj i omów motywy orientalne w literaturze i malarstwie na wybranym przez Ciebie materiale.
28. Postać karierowicza w literaturze i filmie XX wieku. Dokonaj analizy postaw wybranych bohaterów.
29. Różne ujęcia motywu pożegnania. Analiza wybranych przykładów literackich, malarskich i filmowych.
30. Literackie inspiracje twórczości Jacka Kaczmarskiego. Analiza tekstów wybranych piosenek.
31. Symbolika stroju. Omów, analizując wybrane dzieła literackie i inne (np. malarskie, filmowe, rzeźbiarskie, teatralne).
32. „Ikar wlatuje, Ikar upada” w obrazach literackich i malarskich. Podejmij próbę interpretacji wybranych dzieł, wykorzystując motyw ikaryjski.

33. Buntownik jako bohater dziewiętnastowiecznej literatury i dwudziestowiecznego filmu. Przedstaw jego postać na wybranych przykładach.
34. Pojedynki w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Przeanalizuj wybrane przykłady.
35. Jak literatura komentuje dzieła sztuki? Przedstaw na wybranych przykładach.
36. Kostium historyczny i jego funkcja w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Omów sposoby i jego wykorzystania w wybranych dziełach.
37. Dawne i współczesne wzorce rodziny. Omów zagadnienie na podstawie wybranych dzieł literatury i innych dziedzin sztuki.
38. „Kraj lat dziecińczych” w literaturze i filmie. Omów sposoby funkcjonowania tego motywu w wybranych tekstach kultury.
39. Przeanalizuj różne ujęcia motywu krzyża na wybranych przykładach literackich, malarskich i filmowych.
40. Ideał piękna dwóch następujących po sobie epok w literaturze, malarstwie i architekturze. Przedstaw i porównaj na podstawie wybranych przykładów.
41. „To krew ta sama spod kity czy hełmu”. Na wybranych przykładach literackich i filmowych, porównaj różnorodne obrazy wojny.
42. Omów motyw buntu przeciwko totalitaryzmowi na podstawie współczesnych tekstów kultury.
43. Artystyczne inspiracje powstań narodowych w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie, analizując wybrane teksty. Uwzględnij kontekst epoki i funkcje artystyczne.
44. Współczesne wersje motywu Madonny w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
45. Saga literacka i telewizyjna. Scharakteryzuj gatunek na wybranych przykładach.
46. Kicz i dzieło sztuki. Omów istotę dzieła sztuki i cechy kiczu na wybranych przykładach literackich i malarskich.
47. Literatura i film fantastyczny. Na wybranych przykładach przedstaw specyfikację gatunków. Wyjaśnij przyczyny ich popularności we współczesnym świecie.
48. Różne obrazy Afryki w tekstach kultury. Przedstaw i porównaj wybrane realizacje motywu na przykładach literackich i z innych dziedzin sztuki.
49. Fascynacja gotykiem w literaturze i innych dziedzinach sztuki późniejszych epok. Omów na wybranych przykładach.
50. Świat prowincji w opowiadaniach Brunona Schulza i obrazach Marca Chagalla. Analiza porównawcza dzieł.
51. Różne kanony kobiecej urody w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.

## Język

1. Fantazje słowotwórcze. Omów funkcje neologizmów w wybranych utworach poetyckich.
2. Badając język publicystyki wybranych epok, scharakteryzuj styl retoryczny.
3. Gra słów jako przejaw mistrzostwa poetyckiego i sprawności językowej. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów z literatury polskiej.
4. Turpistyczna wizja świata i jej poetyckie realizacje. Rozwiń temat , odwołując się do wybranych utworów.
5. Odwołując się do wybranych przykładów literackich, omów cechy i funkcje stylizacji archaicznej.
6. Język utworów Gombrowicza i Witkacego jako wyzwanie wobec tradycji. Omów na wybranych przykładach.
7. Funkcje stylizacji biblijnej w literaturze różnych epok. Zanalizuj wybrane przykłady.
8. Stylizacje modlitewne i ich funkcje. Przedstaw na wybranych przykładach literackich różnych epok.
9. Scharakteryzuj cechy języka i stylu wybranych postaci literackich. Omów na wybranych przykładach.
10. Korzystając z odpowiednich przykładów, scharakteryzuj środki językowe wykorzystywane w reklamie i określ ich funkcje.
11. Omów na wybranych przykładach funkcje stylizacji gwarowej.
12. Eksperymenty językowe w poezji polskiej XX wieku. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
13. Nowomowa jako odmiana społecznego stylu funkcjonalnego. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.

14. Frazeologizmy jako tworzywo poetyckie. Omów zagadnienie na wybranych przykładach ze współczesnej liryki.
15. Język erotyki. Omów różne sposoby mówienia o miłości w utworach różnych epok.
16. Język i styl prasy- scharakteryzuj na podstawie dowolnie wybranych przykładów.
17. Sztuka przekazywania a manipulacja językowa- porównaj sposoby wykorzystania środków językowych w dowolnie wybranych współczesnych polskich tekstach propagandowych.
18. Dokonaj analizy chwytów retorycznych i ich funkcji we współczesnej reklamie.
19. Tak mówią bohaterowie literaccy i filmowi. Charakterystyka idiolektów wybranych postaci.
20. Język dyskusji chatowych w kontekście tendencji rozwojowych współczesnej polszczyzny.
21. Językowe sposoby wyrażania uczuć w listach Twojego pokolenia i pokolenia romantyków. Zanalizuj odpowiednie przykłady (np. listy A. Mickiewicza, J. Słowackiego, Z. Krasińskiego, C. Norwida, F. Chopina).
22. Błędy językowe w wybranych tekstach publicystycznych a norma współczesnej polszczyzny. Dokonaj analizy zgromadzonego materiału językowego.
23. Język nagłówków prasowych. Dokonaj analizy zjawiska, przywołując przykłady.
24. Dzieło literackie i komiks. Odwołując się do wybranych przykładów, wskaż podobieństwa i różnice gatunkowe.
25. Komizm słowny i sposoby jego realizacji w wybranych utworach różnych autorów i epok.
26. Język miłosnych wyznań – dawniej i dziś. Omów na podstawie wybranych utworów w literaturze dawnej i współczesnej.
27. O sztuce przemawiania na przykładzie wybranych tekstów literackich – renesans, barok, oświecenie.
28. Manipulacja językowa. Omów problem na przykładzie tekstów propagandowych.
29. Funkcje stylizacji modlitewnych w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
30. Język jako instrument walki i władzy. Zanalizuj zebrane materiały wyborcze.
31. Anglicyzmy we współczesnej polszczyźnie. Omów problem i oceń zasadność najnowszych zapożyczeń w języku polskim.
32. Etymologia nazwisk osób zamieszkujących wybraną przez siebie miejscowość. Opracuj typologię na podstawie samodzielnie zebranego materiału badawczego.
33. Przedstaw językowe środki ekspresji w tekstach wybranego zespołu rockowego. Zanalizuj odpowiednie przykłady.
34. Język potoczny jako tworzywo literatury współczesnej. Omów temat na podstawie przykładów.